

WANTSEN & KLIMAAT

ECOTOP
MEINWEG
2024

REINIER
AKKERMANS

Foto's Willem Vergoossen

NATUURHISTORISCH
GENOOTSCHAP IN LIMBURG

AANTAL SOORTEN MEINWEG

- Overzicht 2012 (Aukema Maandblad) → 279
- Stand september 2024 (Waarneming.nl) → 234 Totaal ooit = 336

- Tot en met 2024 niet teruggevonden → 75
- Nieuw ten opzichte van 2012 → 57

- Niet gevonden → *lokaal uitgestorven of gemist*
- Nieuw gevonden → *destijds niet gezien of nieuwkomer*

VERDWENEN SOORTEN MEINWEG

Verdwenen of niet gevangen?

Nooit met zekerheid te zeggen (onzekerheid)

Toeval speelt rol (wel omgeving – niet Meinweg)

Vangintensiteit sterk toegenomen (verschil voor 2010 – na 2015)

Biotoopverandering (verdwijnen elementen)

Passend in trend voor die soort (landelijke achteruitgang)

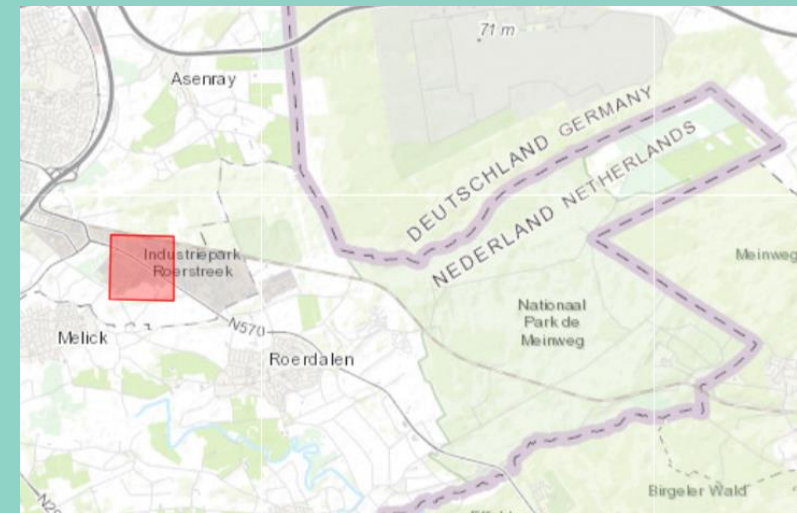

VERDWENENSOORTEN MEINWEG

Enkele voorbeelden

Wel in directe omgeving

- *Acetropis carinata*, Gekielde graswants. Großer Gräser
- *Sciocoris cursitans*, Zandschildwants, Gemeine Brachwanze

VERDWENENSOORTEN MEINWEG

Enkele voorbeelden

Biotoopverandering

- *Thyreocoris scarabaeoides*, Viooltjeswants, Skarabäus-Schildwanze

Akkerviooltje
Acker-Stiefmütterchen

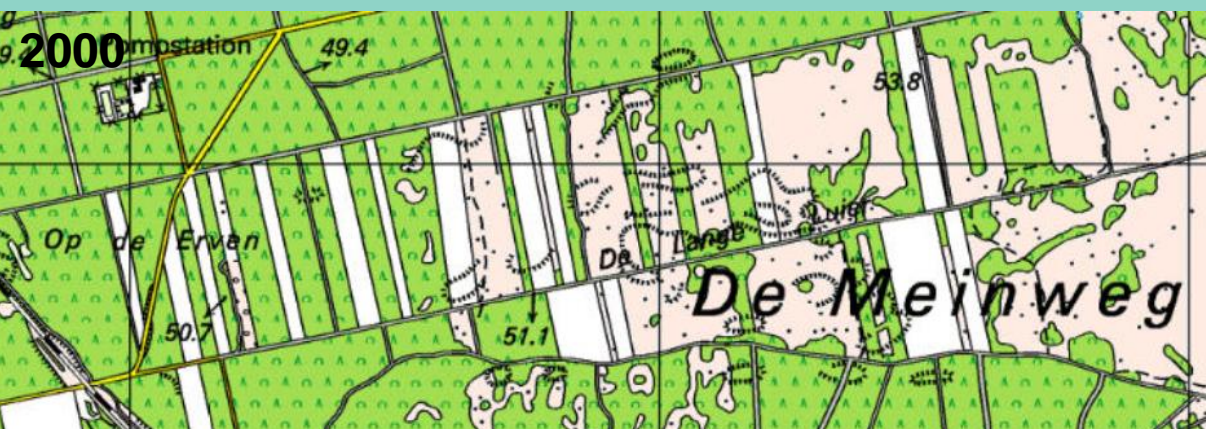

VERDWENENSOORTEN MEINWEG

Enkele voorbeelden

Biotoopverandering

- *Thyreocoris scarabaeoides* Violtjeswants Skarabäus-Schildwanze

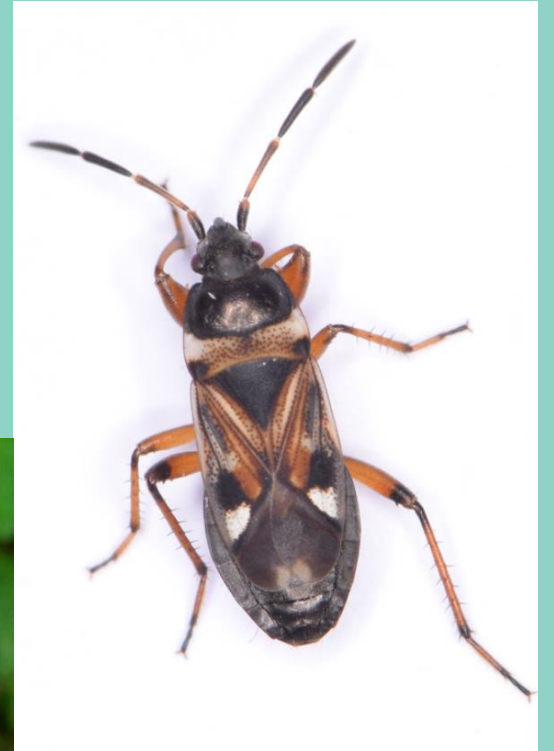

VERDWENENSOORTEN MEINWEG

Enkele voorbeelden

Verdwijnen passend in trend voor die soort

- *Raglius alboacuminatus*, Balloterookwants, Streifige Laufwanze

Stinkende ballote
Schwarznessel

VERDWENENSOORTEN MEINWEG

Enkele voorbeelden

Verdwijnen passend in trend voor die soort

- *Raglius alboacuminatus*, Balloterookwants, Streifige Laufwanze

Raglius alboacuminatus Gze. ving ik te Vlo-
drop 18-5-48; het is een fraaie Lygaeide, waar-
van 1 ♀ gevonden werd op de grond tussen
Euphorbia esula. De determinatie dank ik aan
Dr. Reclaire.

1948
Natuurhistorisch
Maandblad

2024

De Balloterookwants (*Raglius alboacuminatus*)
(Lygaeidae) terug in Limburg (en Nederland)
R. Akkermans, R. Gorkink & R. Gorkink

In 1951 is de Balloterookwants voor het laatst in Limburg
gezien. Na 73 jaar is de soort op 3 maart 2024 wederom ge-
vonden, nu op de stam van een linde in het buitengebied van
Molenhoek, gemeente Mook en Middelaar.

VERDWENENSOORTEN MEINWEG

Enkele voorbeelden

Verdwijnen passend in trend voor die soort

- *Rhopalus maculatus* Gestippelde glasvleugelwants, Moor-Keulert

Wateraardbei
Sumpf-Blutauge

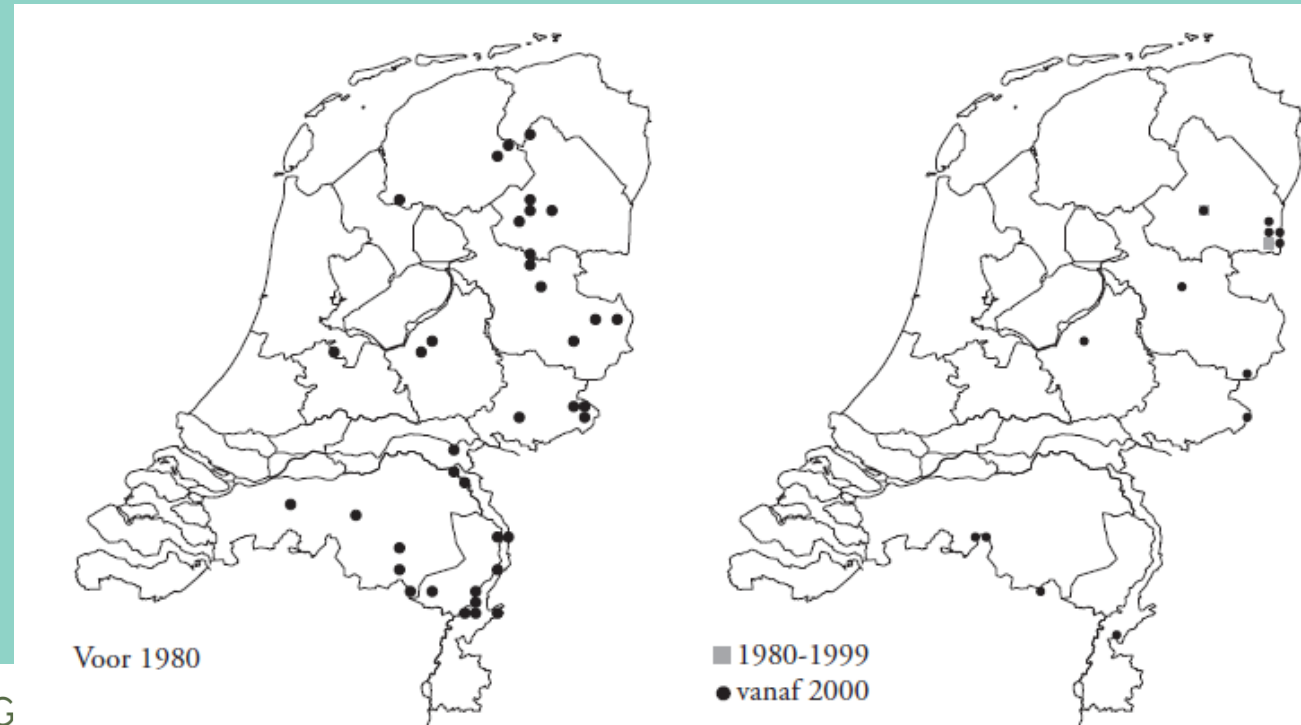

VERDWENENSOORTEN MEINWEG

Enkele voorbeelden

Verdwijnen passend in trend voor die soort

- *Rhopalus maculatus*, Gestippelde glasvleugelwants, Moor-Keulert

NIEUWE SOORTEN MEINWEG

Toen niet gezien of nieuwkomer?

Vangintensiteit sterk toegenomen (deskundigen versus citizen science)

Aanwezigheid gemakkelijk te constateren (bewijs in handen)

Passend in de trend van die soort (landelijke / euregionale toename)

Biotoopverandering (ouderdom heide, aanplant dennen, verdwijnen akkers)

Klimaatverandering (warmere zomers – mildere winters)

NIEUWE SOORTEN MEINWEG

Voorbeelden nieuwkomers

Verandering biotoop (veroudering bossen/ heiden)

- Megacolon beckeri, Dennenlangpootblindwants

NIEUWE SOORTEN MEINWEG

Voorbeelden nieuwkomers

Soorten volgen hun waardplant

- *Dimorphopterus spinolae*, Duinrietsapwants → toename Duinriet, Land-Reitgras

- Oorzaak toename Duinriet
1. Stikstofdepositie
 2. Warmer wordend klimaat

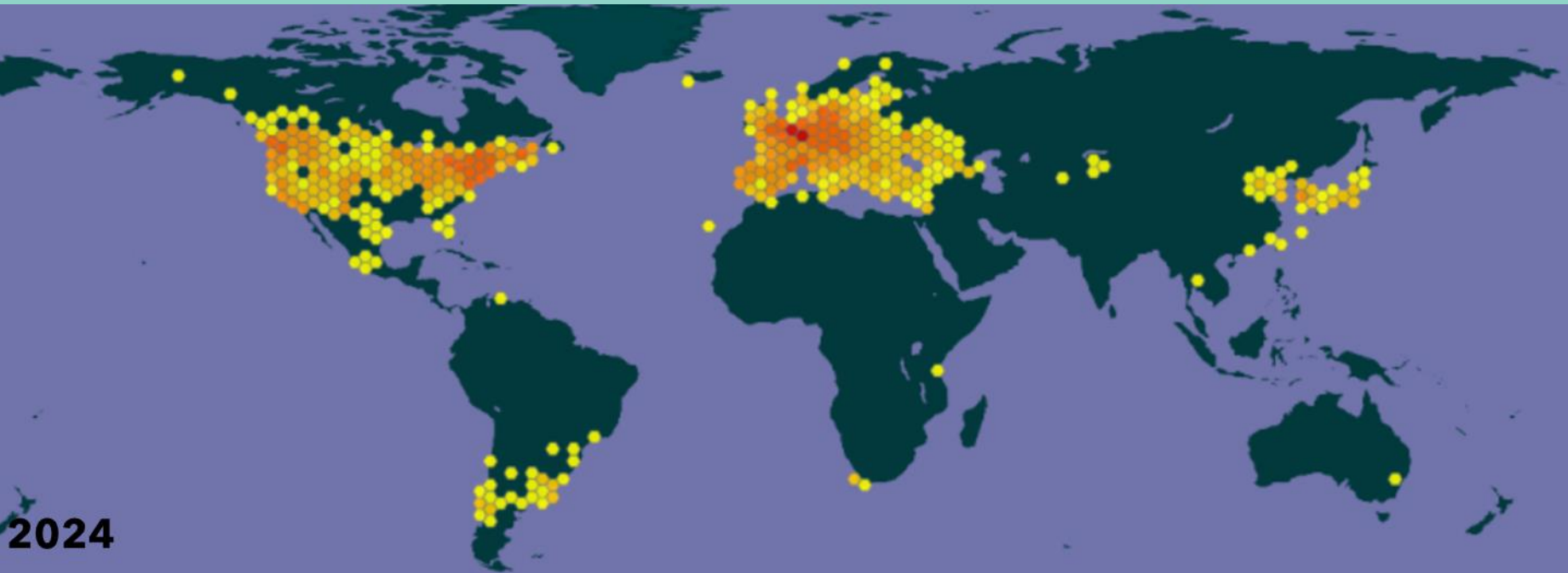

NIEUWE SOORTEN MEINWEG

Voorbeelden nieuwkomers

Exoten (verplaatsing door de mens)

- *Leptoglossus occidentalis*, Bladpootrandwants, Zapfenwanze, (Amerika)

2024

NIEUWE SOORTEN MEINWEG

Voorbeelden nieuwkomers

Exoten (verplaatsing door de mens)

- *Nysius huttoni*. Tarwensius, (Nieuw Zeeland)

NIEUWE SOORTEN MEINWEG

Niet van vandaag

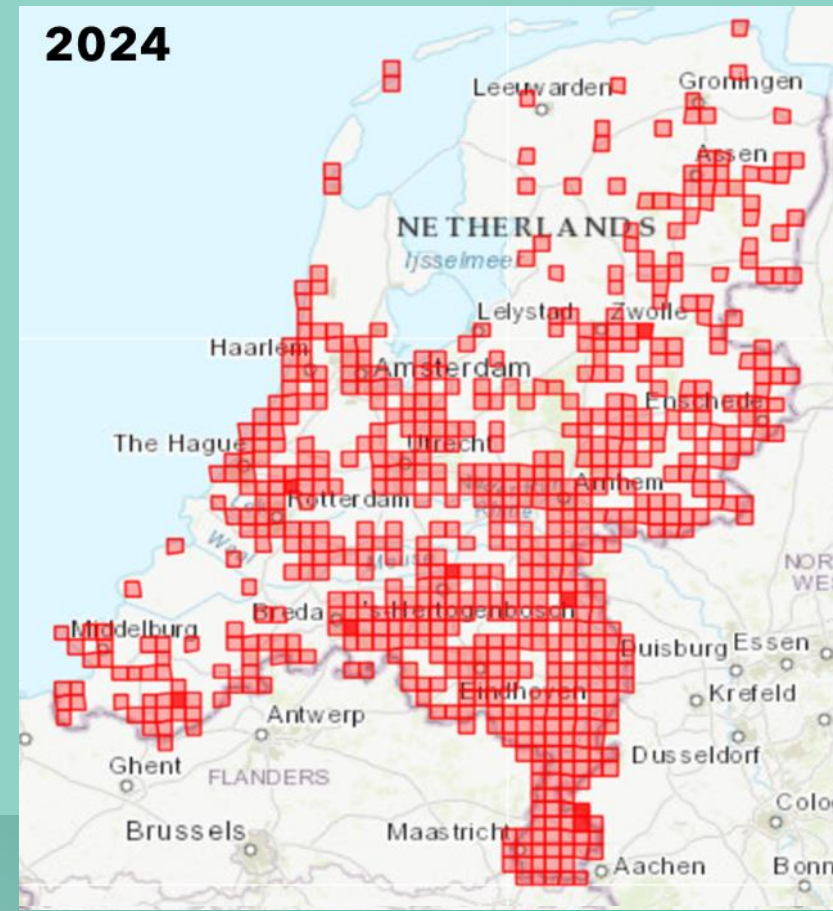
- *Stictopleurus punctatonervosus*, Grijs glasvleugelwants, Punktierte Porenwanze 1949

Stictopleurus punctatonervosus Goeze.

Melick-Herkenbosch 26-VIII-'49, 4 larven
tesamen met *Stict. abutilon* Rossi.

Juist vóórdát ik dit artikel aan de redactie
wilde opsturen, ontving ik 't Februari-nummer
1950, no. 2, -Jrg. 39, van 't Natuurhistorisch
Maandblad, waarin ik deze soort als f. nov. spe-
cies door dr. Blöte vermeld zag van de Sint
Pietersberg. Zo kon nog juist 't „f. nov. spec.”
verwijderd worden, terwijl 't mij nuttig voor-
kwam de nadere bijzonderheden van deze vangst
onveranderd tegelijk met de nieuwe soorten te
vermelden, ook omdat oecologisch de vangsten
van Maastricht en Melick-Herkenbosch mij zo
verschillend lijken. Zo vond ik o.a. deze nieuwe
soort in gezelschap van 'n groot aantal *Sticto-
pleurus abutilon* Rossi, 'n soort, die op de Sint
Pietersberg niet is waargenomen, en trouwens
van heel Zuid-Limburg nog niet bekend is.

NIEUWE SOORTEN MEINWEG

Niet van vandaag

- *Rhaphigaster nebulosa*, Grauwe schildwants, Graue Gartenwanze 1997

DE WANTS *RHAPHIGASTER NEBULOSA* IN NEDERLAND (HETEROPTERA:
PENTATOMIDAE)

Berend Aukema & Jos Steeghs

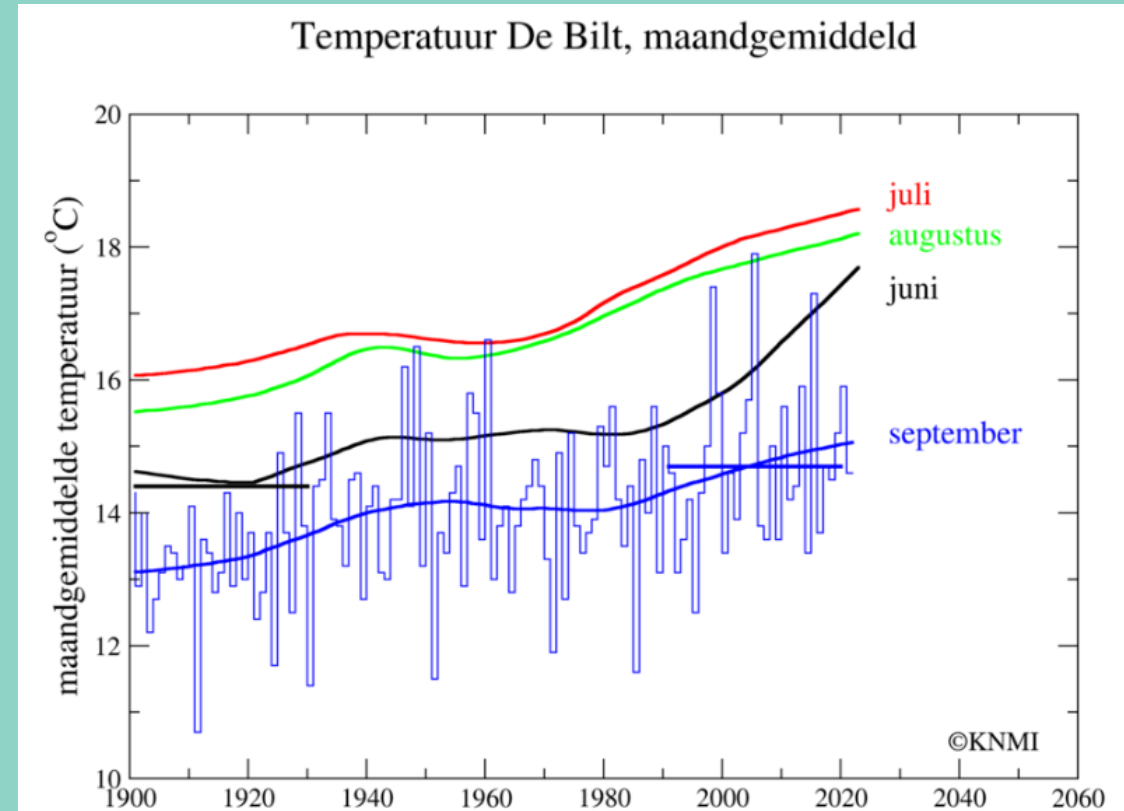
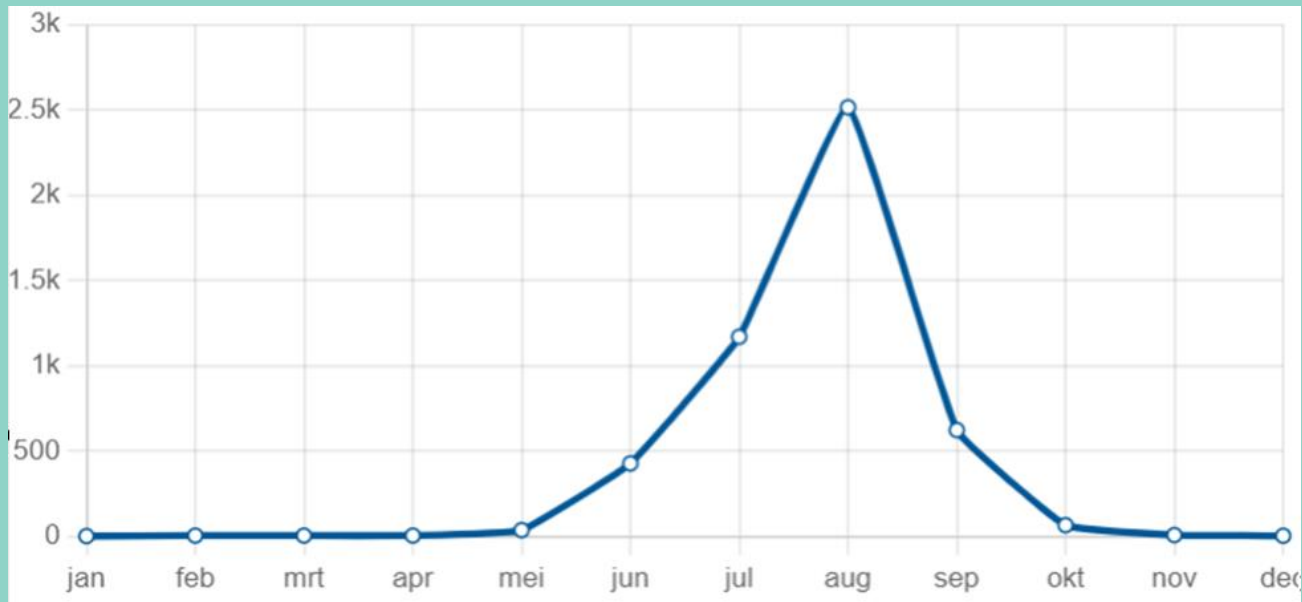
De pentatomide wants *Rhaphigaster nebulosa* komt in Europa hoofdzakelijk in het zuiden voor en zou in België de noordwestgrens van haar verspreiding bereiken. Recent blijkt de soort echter zowel in België als in Duitsland haar areaal west- en noordwaarts uit te breiden. Sinds 1997 werd zij ook vijf maal op dezelfde plek in Midden-Limburg aangetroffen. Bij eerdere waarnemingen van deze soort in ons land werd doorgaans aangenomen dat het om toevallige introducties ging, maar nu is er alle reden om aan te nemen, dat ze zich daadwerkelijk in ons land gevestigd heeft.

NIEUWE SOORTEN MEINWEG

Niet van vandaag

- Rhapsigaster nebulosa, Grauwe schildwants, Graue Gartenwanze 2002

NIEUWE SOORTEN MEINWEG

Klimaatvolgers (zuidelijke soorten)

Nezara viridula, Zuidelijke groene schildwants, Grüne Reiswanze 2014

Ceraleptus gracilicornis, Slanksprietrandwants, Dunkler Girn 2018

Halyomorpha halys, Bruingemarmerde schildwants, Marmoriete Baumwanze 2018

Holcogaster fibulata, Bonte dennenschildwants 2018

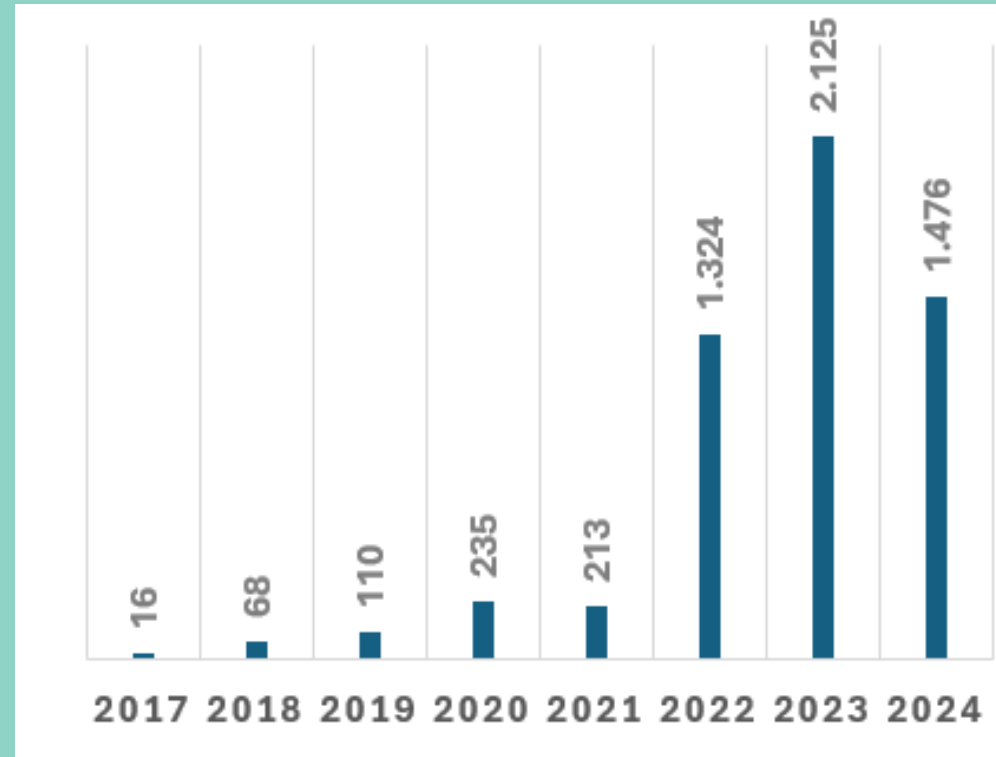
Horvathiolus superbus, Kleine praalridderwants, Schwalbenwurzwanze 2022

NIEUWE SOORTEN MEINWEG

Klimaatvolgers (zuidelijke soorten)

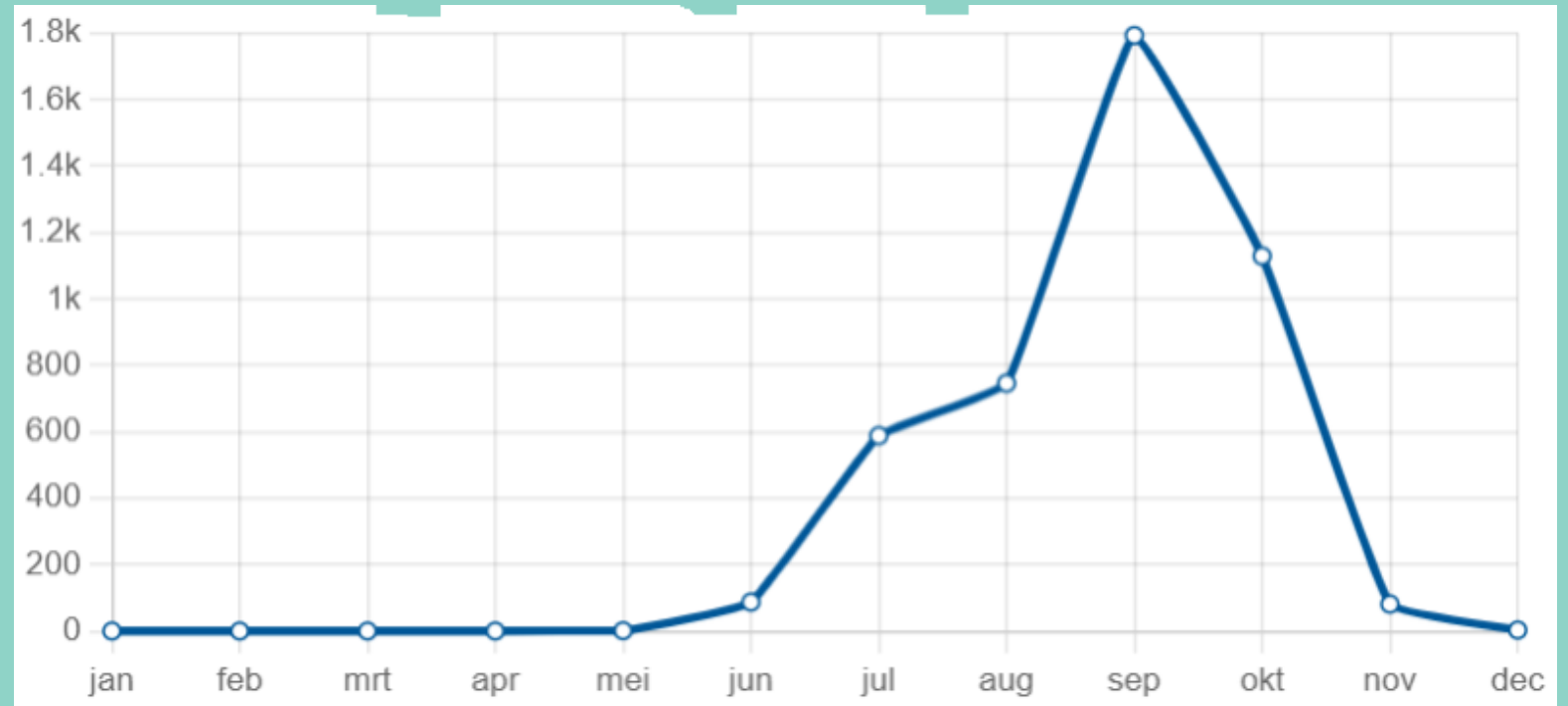
- *Nezara viridula*, Zuidelijke groene schildwants, Grüne Reisswanze

NIEUWE SOORTEN MEINWEG

Klimaatvolgers (zuidelijke soorten)

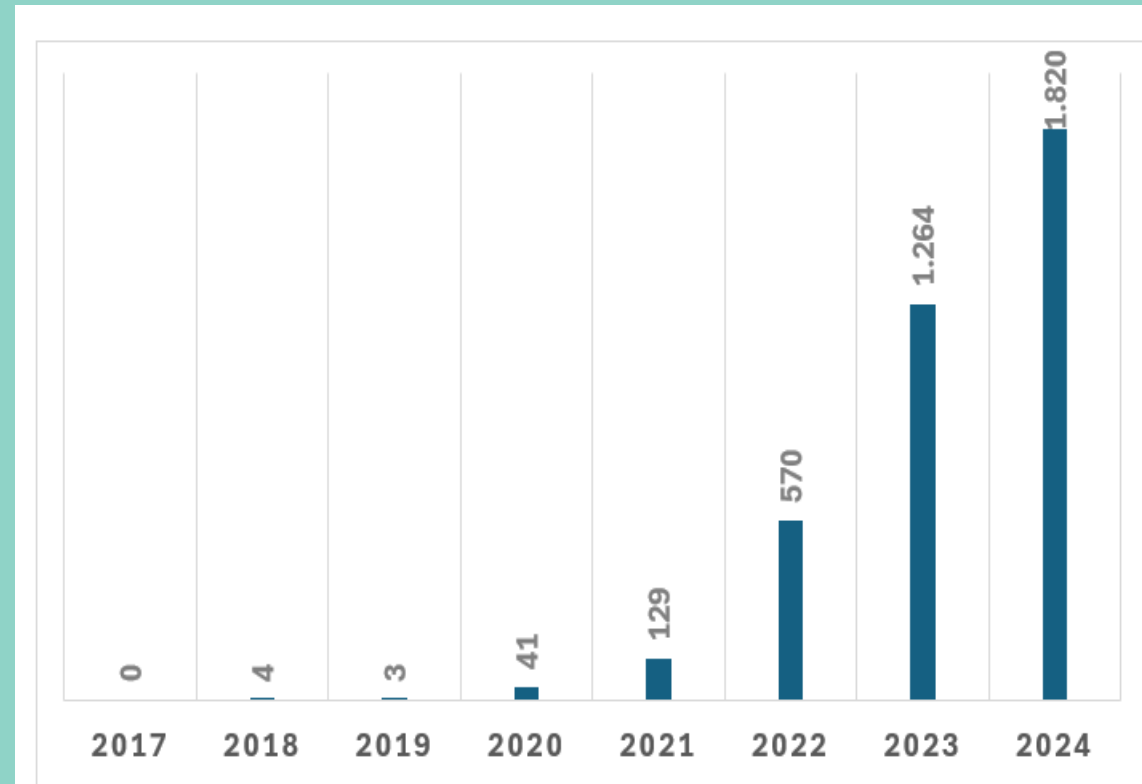
- *Nezara viridula*, Zuidelijke groene schildwants, Grüne Reiswanze

NIEUWE SOORTEN MEINWEG

Klimaatvolgers (zuidelijke soorten)

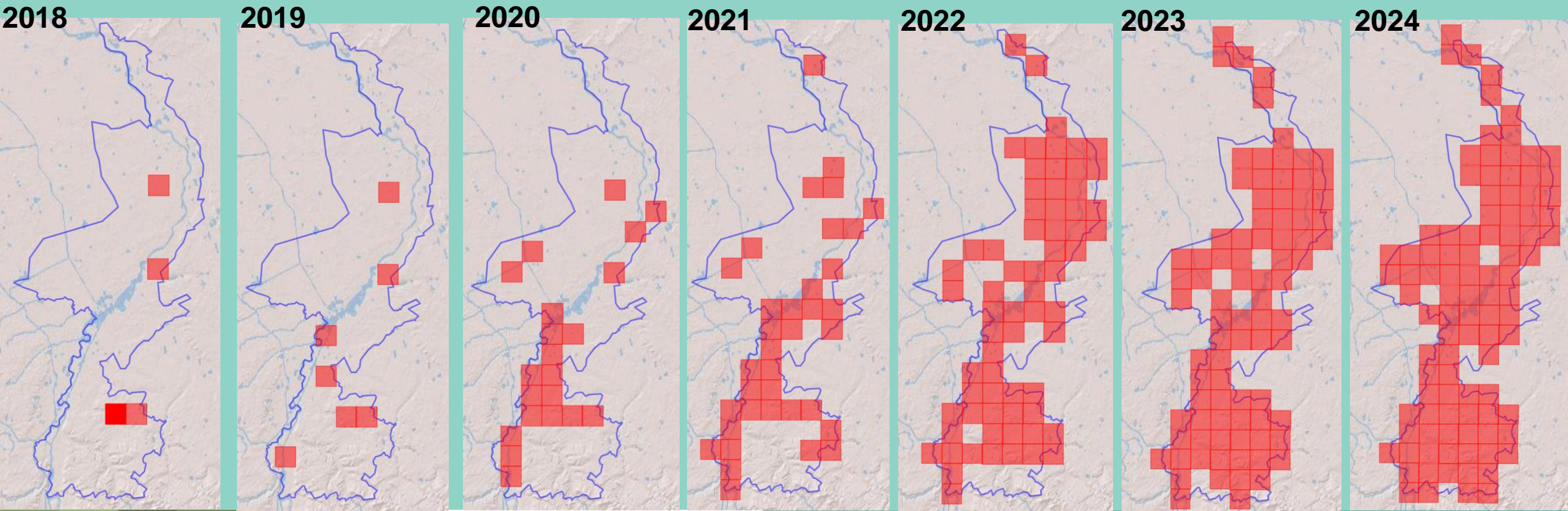
- Halyomorpha halys, Bruingemarmerde schildwants, Marmorierte Baumwanze 2018

NIEUWE SOORTEN MEINWEG

Klimaatvolgers (zuidelijke soorten)

- Halyomorpha halys, Bruingemarmerde schildwants, Marmoriete Baumwanze

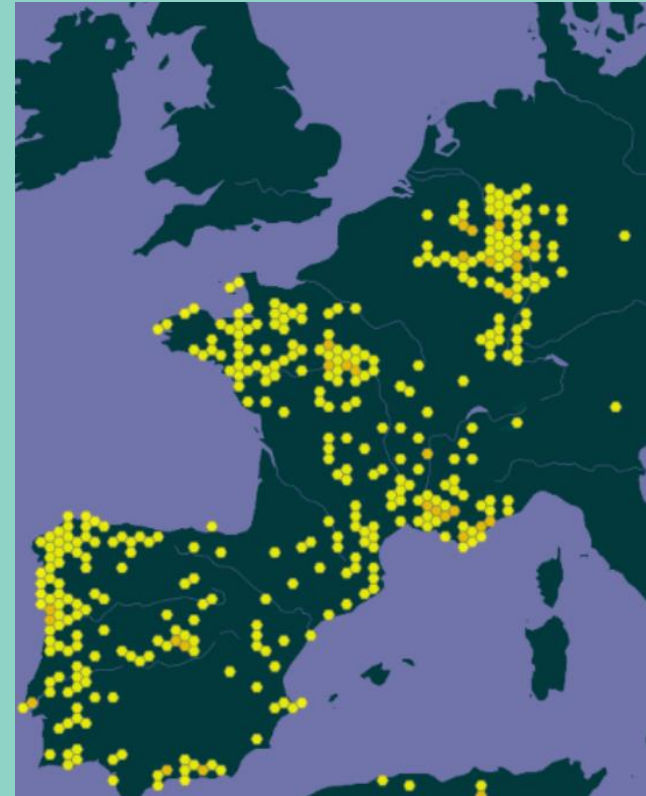

NIEUWE SOORTEN MEINWEG

Klimaatvolgers (zuidelijke soorten)

- Horvathiolus superbus, Kleine praalridderwants, Schwalbenwurzwanze

2022

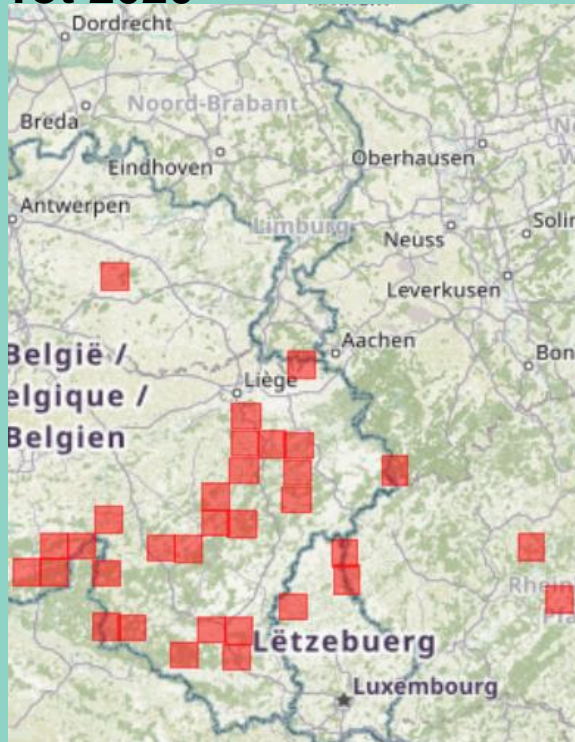

NIEUWE SOORTEN MEINWEG

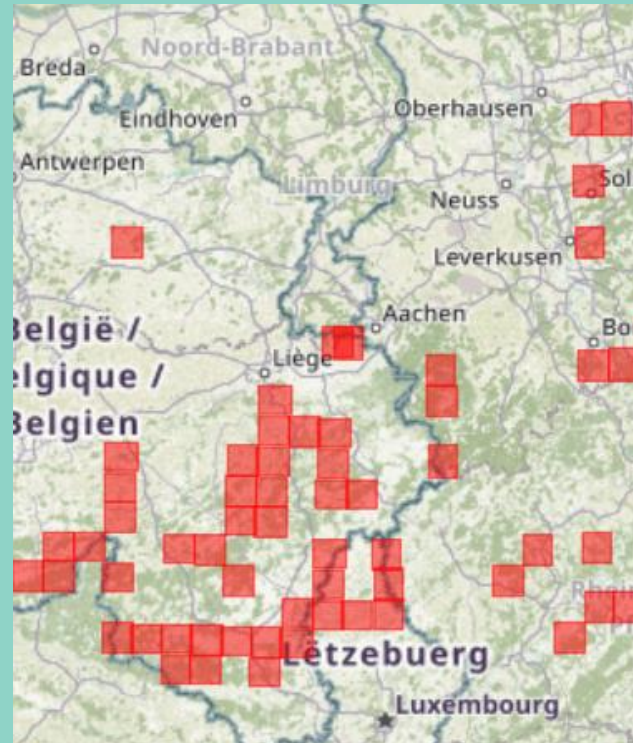
Klimaatvolgers (zuidelijke soorten)

- Horvathiolus superbus, Kleine praalridderwants, Schwalbenwurzwanze 2022

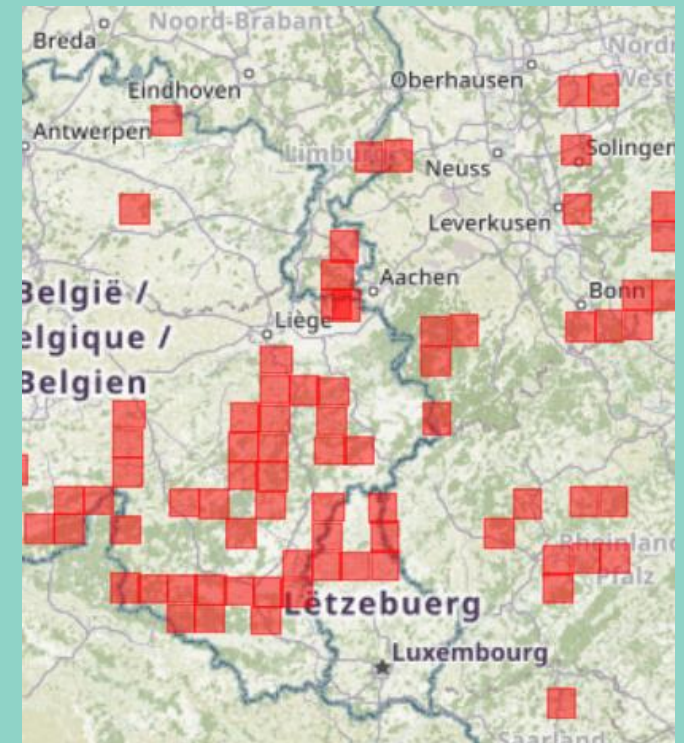
Tot 2020

2021-2023

2024

NIEUWE SOORTEN MEINWEG

Klimaatvolgers (de oogst van 2024 op de Meinweg)

1. *Reduvius personatus*, Gemaskeerde roofwants, Maskierter Strolch
2. *Xanthochilus quadratus*, Zwartvlekrookwants
3. *Eurydema ornata*, Sierlijke schildwants, Schwarzückige Gemüseganz
4. *Peritrechus lundii*, Lunds dartelwants

WANTSEN & KLIMAAT

ECOTOP
MEINWEG
2024

REINIER
AKKERMANS

NATUURHISTORISCH
GENOOTSCHAP IN LIMBURG

CONCLUSIE

- *Verdwijnen van soorten is moeilijk aan te tonen*
- *Oorzaken verschijnen nieuwe soorten*
 - Biotoopverandering
 - Versleping (exoten)
 - Klimaatopwarming
- *Opmars zuidelijke soorten*
 - Reeds lang aan de gang
 - Lijkt steeds sneller te gaan

WANTSEN & KLIMAAT

ECOTOP
MEINWEG
2024

REINIER
AKKERMANS

NATUURHISTORISCH
GENOOTSCHAP LIMBURG

